

114. KINH NÊN HÀNH TRÌ, KHÔNG NÊN HÀNH TRÌ (*Sevitabba-asevitabba Sutta*)¹

109. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn trú ở Sāvattthi, Jetavana, tại tinh xá ông Anāthapiṇḍika (Cấp Cô Độc). Ở đây, Thế Tôn gọi các Tỷ-kheo:

– Này các Tỷ-kheo!

– Bạch Thế Tôn.

Các vị Tỷ-kheo ấy vâng đáp Thế Tôn. Thế Tôn nói như sau:

– Này các Tỷ-kheo, Ta sẽ giảng cho các ông pháp môn về nên hành trì, không nên hành trì. Hãy nghe và suy nghiệm kỹ, Ta sẽ giảng.

– Thưa vâng, bạch Thế Tôn.

Các Tỷ-kheo ấy vâng đáp Thế Tôn. Thế Tôn nói như sau:

– Này các Tỷ-kheo, Ta nói thân hành có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa thân hành.” Này các Tỷ-kheo, Ta nói khẩu hành cũng có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa khẩu hành.” Này các Tỷ-kheo, Ta nói ý hành cũng có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa ý hành.” Này các Tỷ-kheo, Ta nói tâm sanh cũng có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa tâm sanh.” Này các Tỷ-kheo, Ta nói tướng đắc cũng có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa tướng đắc.” Kiến đắc, này các Tỷ-kheo, Ta nói cũng có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa kiến đắc (*diṭṭhipatīlābha*).” Ngã tánh đắc, này các Tỷ-kheo, Ta nói cũng có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và đây là sự tương đối giữa ngã tánh đắc.”

Được nghe nói vậy, Tôn giả Sāriputta bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, lời nói này được Thế Tôn nói lên vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, con hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như sau:

110. “Thân hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa thân hành.’” Thế Tôn đã nói như

¹ Xem *M. I. 285; A. I. 127; IV. 365; V. 98*. Tham chiếu: *Tự quán tâm kinh* 自觀心經 (T.01. 0026.109. 0598b07).

vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Bạch Thế Tôn, nếu một thân hành nào khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm, thân hành như vậy không nên hành trì. Bạch Thế Tôn, và một thân hành nào khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng, thân hành như vậy nên hành trì.

111. Bạch Thế Tôn, thân hành gì khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người sát sanh, tàn nhẫn, tay lấm máu, tâm chuyên sát hại, đả thương, tâm không từ bi đối với các loại hữu tình.² Người này lấy của không cho, bất cứ tài vật gì của người khác, hoặc tại thôn làng, hoặc tại rừng núi, không cho người ấy, người ấy lấy trộm tài vật ấy. Người ấy sống tà hạnh trong các dục, giao cấu với các hạng nữ nhân có mẹ che chở, có cha che chở, có anh che chở, có chị che chở, có bà con che chở, đã có chồng, được hình phạt gây gộc bảo vệ, cho đến những nữ nhân được trang sức bằng vòng hoa. Thân hành như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm.

Bạch Thế Tôn, thân hành gì khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người từ bỏ sát sanh, tránh xa sát sanh, bỏ trượng, bỏ kiếm, biết tầm quý, có lòng từ, sống thương xót đến hạnh phúc tất cả chúng sanh và loài hữu tình. Người ấy từ bỏ lấy của không cho, tránh xa lấy của không cho, bất cứ tài vật gì của người khác, hoặc tại thôn làng, hoặc tại rừng núi, không cho người ấy, người ấy không lấy trộm tài vật ấy. Người ấy từ bỏ sống tà hạnh trong các dục, không giao cấu với các hạng nữ nhân có mẹ che chở, có cha che chở, có anh che chở, có chị che chở, có bà con che chở, đã có chồng, được hình phạt gây gộc bảo vệ, cho đến những nữ nhân được trang sức bằng vòng hoa. Thân hành như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng.

“Thân hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa thân hành.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Khẩu hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa khẩu hành.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Bạch Thế Tôn, một khẩu hành nào khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm, khẩu hành như vậy không nên hành trì. Bạch Thế Tôn, và một khẩu hành nào khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng, khẩu hành như vậy nên hành trì.

112. Bạch Thế Tôn, khẩu hành gì khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người vọng ngữ, đến chỗ tập hội, hay đến chỗ chúng hội, hay đến giữa các thân tộc, hay đến giữa các tổ hợp, hay đến giữa vương tộc, khi bị dẫn xuất làm chứng và được hỏi: “Này người kia,

² Xem các đoạn tương đương trong *M. I.* 286ff.

hãy nói những gì ông biết!” Dầu cho người ấy không biết, người ấy nói: “Tôi biết”; dầu cho người ấy biết, người ấy nói: “Tôi không biết”; hay dầu cho người ấy không thấy, người ấy nói: “Tôi thấy”; hay dầu cho người ấy thấy, người ấy nói: “Tôi không thấy.” Như vậy, lời nói của người ấy trở thành cố ý vọng ngữ, hoặc vì nguyên nhân tự kỷ, hoặc vì nguyên nhân tha nhân, hoặc vì nguyên nhân một vài quyền lợi gì. Và người ấy là người nói hai lưỡi, nghe điều gì ở chỗ này, đến chỗ kia nói để sanh chia rẽ ở những người này; nghe điều gì ở chỗ kia, đi nói với những người này để sanh chia rẽ ở những người kia. Như vậy, người ấy ly gián những kẻ hòa hợp, hay xúi giục những kẻ ly gián, ưa thích phá hoại, vui thích phá hoại, thích thú phá hoại, nói những lời đưa đến phá hoại. Và người ấy là người nói lời thô ác. Bất cứ lời gì thô ác, tàn ác, khiến người đau khổ, khiến người tức giận, liên hệ đến phần nộ, không đưa đến thiện định, người ấy nói những lời như vậy. Và người ấy nói những lời phù phiếm, nói phi thời, nói những lời phi chơn, nói những lời không lợi ích, nói những lời phi Pháp, nói những lời phi Luật, nói những lời không đáng gìn giữ. Vì nói phi thời nên lời nói không có thuận lý, không có mạch lạc, hệ thống, không có lợi ích. Khẩu hành như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm.

Bạch Thế Tôn, khẩu hành gì khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người từ bỏ vọng ngữ, tránh xa vọng ngữ, đến chỗ tập hội, hay đến chỗ chúng hội, hay đến giữa các thân tộc, hay đến giữa các tổ hợp, hay đến giữa vương tộc, khi bị dẫn xuất làm chứng và được hỏi: “Này người kia, hãy nói những gì ông biết.” Nếu biết, người ấy nói: “Tôi biết”; nếu không biết, người ấy nói: “Tôi không biết”; hay nếu không thấy, người ấy nói: “Tôi không thấy”; nếu thấy, người ấy nói: “Tôi thấy.” Như vậy, lời nói của người ấy không trở thành cố ý vọng ngữ, hoặc vì nguyên nhân tự kỷ, hoặc vì nguyên nhân tha nhân, hoặc vì nguyên nhân một vài quyền lợi gì. Từ bỏ nói hai lưỡi, tránh xa nói hai lưỡi, nghe điều gì ở chỗ này, người ấy không đi đến chỗ kia nói để sanh chia rẽ ở những người này; nghe điều gì ở chỗ kia, người ấy không đi nói với những người này để sanh chia rẽ ở những người kia. Như vậy, người ấy sống hòa hợp những kẻ ly gián, tăng trưởng những kẻ hòa hợp, ưa thích hòa hợp, vui thích hòa hợp, thích thú hòa hợp, nói những lời đưa đến hòa hợp. Từ bỏ lời nói độc ác, tránh xa lời nói độc ác, người ấy nói những lời nói nhu hòa, đẹp tai, dễ thương, thông cảm đến tâm, tao nhã, đẹp lòng nhiều người, vui lòng nhiều người, người ấy nói những lời như vậy. Từ bỏ lời nói phù phiếm, tránh xa lời nói phù phiếm, người ấy nói đúng thời, nói những lời chơn thật, nói những lời có ý nghĩa, nói những lời về Chánh pháp, nói những lời về Luật, nói những lời đáng được gìn giữ; vì nói hợp thời nên lời nói thuận lý, có mạch lạc hệ thống, có ích lợi. Khẩu hành như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng.

“Khẩu hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên

hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa khẩu hành.” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Ý hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa ý hành.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Bạch Thế Tôn, một ý hành nào khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, ý hành như vậy không nên hành trì. Bạch Thế Tôn, và một ý hành nào khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, ý hành như vậy nên hành trì.

113. Ý hành gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người có tham ái, tham lam tài vật kẻ khác, nghĩ rằng: “Ôi, mong rằng mọi tài vật của người khác trở thành của mình!” Lại có người có sân tâm, khởi lên hại ý, hại niệm như sau: “Mong rằng những loài hữu tình này bị giết, hay bị tàn sát, hay bị tiêu diệt, hay bị làm hại, hay mong chúng không còn tồn tại!” Ý hành như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm.

Ý hành gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, có người không có tham ái, không tham lam tài vật của kẻ khác, không nghĩ rằng: “Ôi, mong rằng mọi tài vật của người khác trở thành của mình!” Lại có người không có sân tâm, không khởi lên hại ý, hại niệm, nghĩ rằng: “Mong rằng những loài hữu tình này sống không thù hận, không oán thù, không nhiễu loạn, được an lạc, lo nghĩ tự thân!” Ý hành như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng.

“Ý hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa ý hành.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

114. “Tâm sanh, này các Tỷ-kheo, Ta nói cũng có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa tâm sanh.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Bạch Thế Tôn, nếu một tâm sanh nào khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, tâm sanh như vậy không nên hành trì. Và một tâm sanh nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, tâm sanh như vậy nên hành trì.

Tâm sanh gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người có tham dục và sống với tâm câu hữu với tham dục, người ấy sân hận và sống với tâm câu hữu với sân hận, người ấy có hại tâm và sống với tâm câu hữu với hại tâm. Tâm sanh như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm.

Tâm sanh gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người không có tham dục và sống

với tâm không câu hữu với tham dục, người ấy không có sân hận và sống với tâm không câu hữu với sân hận, người ấy không có hại tâm và sống với tâm không câu hữu với hại tâm. Tâm sanh như vậy, bạch Thế Tôn, nếu hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng.

“Tâm sanh, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa tâm sanh.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

115. “Tưởng đắc, này các Tỷ-kheo, Ta nói cũng có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa tưởng đắc.’” Thế Tôn đã nói vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Một tưởng đắc nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, tưởng đắc như vậy không nên hành trì. Và một tưởng đắc nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, tưởng đắc như vậy nên hành trì.

Tưởng đắc gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người có tham dục và sống với tưởng câu hữu với tham dục, người ấy sân hận và sống với tưởng câu hữu với sân hận, người ấy có hại tâm và sống với tưởng câu hữu với hại tâm. Tưởng đắc như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm.

Tưởng đắc gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người không có tham dục và sống với tưởng không câu hữu với tham dục, người ấy không có sân hận và sống với tưởng không câu hữu với sân hận, người ấy không có hại tâm và sống với tưởng không câu hữu với hại tâm. Tưởng đắc như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng.

“Tưởng đắc, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa tưởng đắc.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

116. “Kiến đắc, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa kiến đắc.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Một kiến đắc nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, kiến đắc như vậy không nên hành trì. Và một kiến đắc nào, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, kiến đắc như vậy nên hành trì.

Kiến đắc gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người có [tà] kiến như sau:³ “Không có bố thí, không có lễ hy sinh, không có tế tự; không có quả dị thực các nghiệp thiện, ác; không có đời này, không có đời khác; không có mẹ, không có cha; không có loại hóa sanh; ở đời không có những vị Sa-môn, những vị Bà-la-môn

³ Như M. III. 22.

chánh hướng, chánh hạnh, đã tự mình với thượng trí chứng tri, chứng đạt và an trú đời này, đời khác và truyền dạy lại.” Kiến đặc như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm.

Kiến đặc gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, bạch Thế Tôn, có người có [chánh] kiến như sau: “Có bố thí, có lễ hy sinh, có tế tự; có quả dị thực các nghiệp thiện ác; có đời này, có đời khác; có mẹ, có cha; có các loại hóa sanh; ở đời có những vị Sa-môn, Bà-la-môn chánh hướng, chánh hạnh, đã tự mình với thượng trí chứng tri, chứng đạt và an trú đời này, đời khác và truyền dạy lại.” Kiến đặc như vậy, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng.

“Kiến đặc, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa kiến đặc.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

117. “Ngã tánh đặc, này các Tỷ-kheo, Ta nói cũng có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa ngã tánh đặc.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Ngã tánh đặc nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, ngã tánh đặc như vậy không nên hành trì. Ngã tánh đặc nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, ngã tánh đặc như vậy nên hành trì.

Ngã tánh đặc gì, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm? Ngã tánh đặc có hại,⁴ bạch Thế Tôn, vì sự không rốt ráo khi được sanh khởi,⁵ các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm. Ngã tánh đặc vô hại,⁶ bạch Thế Tôn, vì sự rốt ráo khi được sanh khởi, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng.

“Ngã tánh đặc, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa ngã tánh đặc.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Bạch Thế Tôn, lời nói này được Thế Tôn nói lên một cách vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, con được hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như vậy.

118. – Lành thay, lành thay, này Sāriputta! Lành thay, này Sāriputta! Lời nói này được Ta nói lên một cách vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, ông đã hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như vậy.

Thân hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên

⁴ MA. IV. 100 giải thích *sabyāpajjha* là *sadukkha* và *avyāpajjha* là *adukkha*.

⁵ *Abhinibbattayato apariniṭṭhitabhāvāya*. MA. IV. 100 giải thích trong tự ngã này, một người phạm phu không thể đoạn trừ hữu kiết sử. Do vậy, từ sát-na kiết sanh thức (*paṭisandhi*), các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, và vị ấy tạo ra (*abhinibbatteti*) một tự ngã, bị đau khổ chi phối.

⁶ *Abyābajhanti adukkham*: Ngã tánh đặc vô hại, có bốn hạng người. Người phạm phu có thể đoạn trừ kiết sử, do vậy từ sát-na kiết sanh thức (*paṭisandhi*), các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng và nó tạo ra một tự ngã không bị chi phối. Cũng tương tự như vậy đối với bậc Dự Lưu, Tư-đà-hàm, A-na-hàm.

hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa thân hành.” Ta đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Thân hành nào, này Sāriputta, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm, thân hành như vậy không nên hành trì. Và thân hành nào, này Sāriputta, khi hành trì, bất thiện pháp thối giảm, thiện pháp tăng trưởng, thân hành như vậy nên hành trì.

Thân hành gì, này Sāriputta, khi hành trì, bất thiện pháp tăng trưởng, thiện pháp thối giảm? Ở đây, này Sāriputta, có người sát sanh, tàn nhẫn, tay lấm máu, tâm chuyên sát hại đã thương, tâm không từ bi đối với các loại hữu tình. Người này lấy của không cho, bắt cứ tài vật gì của người khác, hoặc tại thôn làng hoặc tại rừng núi, không cho người ấy, người ấy lấy trộm tài vật ấy. Người ấy sống tà hạnh trong các dục, giao cấu với các hạng nữ nhân có mẹ che chở, có cha che chở, có anh che chở, có chị che chở, có bà con che chở, đã có chồng, được hình phạt gây gộc bảo vệ, cho đến những nữ nhân được trang sức bằng vòng hoa. Thân hành như vậy, này Sāriputta, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm.

Thân hành gì, này Sāriputta, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng? Ở đây, này Sāriputta, có người từ bỏ sát sanh, tránh xa sát sanh, bỏ trượng, bỏ kiếm, biết tầm quý, có lòng từ, sống thương xót đến hạnh phúc tất cả chúng sanh và loài hữu tình. Người ấy từ bỏ lấy của không cho, tránh xa lấy của không cho, bắt cứ tài vật gì của người khác, hoặc tại thôn làng, hoặc tại rừng núi, không cho người ấy, người ấy không lấy trộm tài vật ấy. Người ấy từ bỏ sống theo tà hạnh trong các dục, không giao cấu với các hạng nữ nhân có mẹ che chở, có cha che chở, có anh che chở, có chị che chở, có bà con che chở, đã có chồng, được hình phạt gây gộc bảo vệ, cho đến những nữ nhân được trang sức bằng vòng hoa. Thân hành như vậy, này Sāriputta, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng.

Thân hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa thân hành.” Ta đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Khẩu hành, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa khẩu hành.” Ta đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Nay Sāriputta, khẩu hành nào khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, khẩu hành như vậy không nên hành trì. Và khẩu hành nào, này Sāriputta, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, khẩu hành như vậy nên hành trì.

Khẩu hành gì, này Sāriputta, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm? Ở đây, này Sāriputta, có người vọng ngữ đến chỗ tập hội... (như trên với những thay đổi cần thiết cho đến đoạn ngã tánh đắc).

Ngã tánh đắc, này các Tỷ-kheo, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì; và như vậy là sự tương đối giữa ngã tánh đắc.” Ta đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Này Sāriputta, lời nói này được Ta nói một cách vắn tắt, cần phải hiểu một cách rộng rãi như vậy.

119. Sắc do mắt nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Tiếng do tai nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Hương do mũi nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Vị do lưỡi nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Xúc do thân nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Pháp do ý nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.”

Khi được nghe nói vậy, Tôn giả Sāriputta bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, lời nói này được Thế Tôn nói lên một cách vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, con được hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như sau:

“Sắc do mắt nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Sắc nào do mắt nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, sắc do mắt nhận thức như vậy không nên hành trì. Sắc nào do mắt nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, sắc do mắt nhận thức như vậy nên hành trì. “Sắc do mắt nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Tiếng do tai nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Tiếng nào do tai nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, tiếng do tai nhận thức như vậy không nên hành trì. Tiếng nào do tai nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, tiếng do tai nhận thức như vậy nên hành trì. “Tiếng do tai nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Hương do mũi nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Hương nào do mũi nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, hương do mũi nhận thức như vậy không nên hành trì. Hương nào do mũi nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, hương do mũi nhận thức như vậy nên hành trì. “Hương do mũi nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Vị do lỗi nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Vị nào do lỗi nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, vị do lỗi nhận thức như vậy không nên hành trì. Vị nào do lỗi nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, vị do lỗi nhận thức như vậy nên hành trì. “Vị do lỗi nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Xúc do thân nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Xúc nào do thân nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, xúc do thân nhận thức như vậy không nên hành trì. Xúc nào do thân nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, xúc do thân nhận thức như vậy nên hành trì. “Xúc do thân nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Pháp do ý nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Pháp nào do ý nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, pháp do ý nhận thức như vậy không nên hành trì. Pháp nào do ý nhận thức, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, pháp do ý nhận thức như vậy nên hành trì. “Pháp do ý nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Bạch Thế Tôn, lời nói này được Thế Tôn nói lên một cách vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, con được hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như vậy.

120. – Lành thay, lành thay, này Sāriputta! Lành thay, này Sāriputta! Lời nói này được Ta nói lên một cách vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, ông đã hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như vậy.

Sắc do mắt nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Lời nói như vậy được Ta nói lên và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên?... (như trên)... Pháp do ý nhận thức, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Lời nói như vậy được Ta nói lên và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Này Sāriputta, lời nói này được Ta nói lên một cách vắn tắt, ý nghĩa lời nói ấy cần được hiểu một cách rộng rãi như vậy.

121. Y, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành

trì.” Đồ ăn khát thực, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Sàng tọa, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Làng, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Thị trấn, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Đô thị, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Quốc độ, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Người (*puggala*), này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.”

Khi được nghe nói vậy, Tôn giả Sāriputta bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, lời nói này được Thế Tôn nói lên một cách vắn tắt, không giải nghĩa rộng rãi, con được hiểu ý nghĩa một cách rộng rãi như sau:

“Y, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Y nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng, các thiện pháp thối giảm, y như vậy không nên hành trì. Y nào, bạch Thế Tôn, khi hành trì, các bất thiện pháp thối giảm, các thiện pháp tăng trưởng, y như vậy nên hành trì. “Y, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: ‘Nên hành trì, không nên hành trì.’” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Đồ ăn khát thực, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Sàng tọa, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Làng, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Thị trấn, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Đô thị, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Quốc độ, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

“Người, này Sāriputta, Ta nói có hai loại...” Thế Tôn đã nói như vậy và do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Bạch Thế Tôn, lời nói này được Thế Tôn nói lên vắn tắt, không giải thích rộng rãi, con đã hiểu một cách rộng rãi như vậy.

122. – Lành thay, lành thay, này Sāriputta! Lành thay, này Sāriputta! Lời nói này được Ta nói lên vắn tắt, không giải thích rộng rãi, ông đã hiểu một cách rộng rãi như vậy.

Y, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.”

Ta đã nói lên như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên? Y nào, này Sāriputta, khi hành trì, các bất thiện pháp tăng trưởng... do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Đồ ăn khát thực, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Ta đã nói lên như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên?... do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Sàng tọa, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.”... (như trên)... sàng tọa như vậy không nên hành trì... sàng tọa như vậy nên hành trì... (như trên)... làng như vậy không nên hành trì... (như trên)... làng như vậy nên hành trì... (như trên)... thị trấn như vậy không nên hành trì... (như trên)... thị trấn như vậy nên hành trì... (như trên)... đô thị như vậy không nên hành trì... (như trên)... đô thị như vậy nên hành trì... (như trên)... quốc độ như vậy không nên hành trì... (như trên)... quốc độ như vậy nên hành trì... (như trên). Người, này Sāriputta, Ta nói có hai loại: “Nên hành trì, không nên hành trì.” Ta đã nói lên như vậy và do duyên gì, lời nói ấy được nói lên?... Người nào, này Sāriputta... do duyên như vậy, lời nói ấy được nói lên.

Này Sāriputta, lời nói này được Ta nói vắn tắt, ý nghĩa [lời nói ấy] cần được hiểu một cách rộng rãi như vậy.

123. Này Sāriputta, nếu tất cả những vị Sát-đế-ly, đối với lời nói này được Ta nói vắn tắt, có thể hiểu ý nghĩa lời nói ấy một cách rộng rãi như vậy, tất cả những vị ấy sẽ được hưởng hạnh phúc, an lạc lâu dài. Này Sāriputta, nếu tất cả những vị Bà-la-môn... (như trên)... nếu tất cả những vị Vessa... (như trên). Này Sāriputta, nếu tất cả những vị Thủ-đà (Sudda), đối với lời nói này được Ta nói vắn tắt, có thể hiểu ý nghĩa lời nói ấy một cách rộng rãi như vậy, tất cả những vị ấy sẽ được hưởng hạnh phúc, an lạc lâu dài.

Thế Tôn thuyết giảng như vậy, Tôn giả Sāriputta hoan hỷ tín thọ lời Thế Tôn dạy.

